

УДК 502.33:658.562

В.М. Бельзетський, Л.М. Мельник, канд. економ. наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОБҐРУНТУВАННЯ НАЯВНОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ СИСТЕМОЮ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СИСТЕМОЮ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

V. Belzetskyi, L.M. Melnyk, Ph.D.

JUSTIFICATION OF EXISTENCE THE INTERRELATIONS BETWEEN ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEM AND QUALITY MANAGEMENT SYSTEM

Одним із напрямів реалізації стратегії підвищення конкурентоспроможності вітчизняного підприємства є вихід на міжнародний ринок, що неминуче пов'язане з вивченням та впровадженням нових систем, стандартів, положень діяльності. Не приділяючи належної уваги екологічним проблемам, будь-яке підприємство ризикує втратити свої позиції у конкурентній боротьбі як на внутрішніх, так і міжнародних ринках. На сучасному етапі все більша роль у вирішенні екологічних проблем відводиться безпосередньо об'єктам економічного ринку – підприємствам, які відповідальні за виробничу діяльність. Тому система екологічного менеджменту повинна мати застосування насамперед на рівні підприємств, своєю чергою, сприяти вирішенню екологічних проблем. Створення та впровадження на підприємстві такої системи дозволяє зберегти баланс між інтересами самого підприємства та вимогами природоохоронного законодавства.

Базовим міжнародним стандартом в області екологічного менеджменту є стандарт ISO 14001:2004 «Environmental management system. Specification with guidance for use». В Україні цей стандарт відомий як ДСТУ ISO 14001:2006 «Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування». Він є єдиним офіційним міжнародним документом, що містить вимоги, виконання яких може бути перевірено за допомогою аудиту зовнішньою організацією для сертифікації. Відповідність стандартам ISO 14001:2004 та ДСТУ ISO 14001:2006 дозволяють створити систему управління охороною навколишнім середовищем, придатну для незалежної оцінки відповідності певним критеріям, підтвердженим сертифікатом, який засвідчує наявність належної системи управління охороною навколишнього середовища на підприємстві.

Відповідність системи екологічного управління підприємства стандартам ISO 14001 – одне зі спеціалізованих «відгалужень» відповідності вимогам стандарту ISO 9001, що уніфікує системи менеджменту якості на виробництві.

У багатьох країнах світу більшість виробничих підприємств пройшли сертифікацію якості системи управління за стандартом ISO 9001, оскільки наведені у цьому стандарті вимоги, не дивлячись на їх рекомендаційний характер, стали обов'язковими умовами ведення бізнесу у багатьох сферах. Саме за цим зразком, впровадження системи екологічного управління за стандартом ISO 14001 стає принциповою передумовою підвищення рівня конкурентоспроможності та подальшої успішної діяльності підприємства. Впроваджена система екологічного менеджменту дозволить підприємству досягти, систематично контролювати і мінімізувати рівень екологічних впливів своєї господарської діяльності на навколишнє середовище. При цьому, як правило, спостерігаються зниження екологічних витрат і платежів за забруднення навколишнього середовища, економія сировини, енергії та інших матеріальних ресурсів, а також досягаються важливі нематеріальні вигоди для підприємства. Таким чином, системи екологічного менеджменту орієнтовані на задоволення потреб усього суспільства і навіть майбутніх поколінь.